

Fulvia zong een lied van Melinus (Blz. 207).

Hij heeft ook een geweldigen afkeer van hen, die hem niet in zijne dwaasheden stijven. Gij hebt mij nieuws gevraagd omtrent den keizer ofschoon ik mij zeer weinig met zijn bijzonder leven inlaat, hernam Livia, heb ik toch vernomen, dat hij zijn onderwijzer, den edelen Seneca, wil ter dood brengen.

— Is het mogelijk, ik kan zulks niet aannemen!

— 't Is een bijna ongeloovige tijding ook, doch zij wordt bevestigd. Sedert de verdwijning en den dood dier Christina, die hij zoo

lief had, werd hij een echte tiran. Op Agrippina, de oorzaak van al zijn ongelukken, is hij fel gebeten. Wellicht slaat hij de moorddadige hand op haar. De personen, die nog de eer van ons bedorven hof ophouden, ontvluchten als om strijd. Prinses Claudia en haar echtgenoot Pudens vertrekken naar Groot-Brittanje en worden vergezeld door Pompania Cracina.

— Ik werd onderricht van Pompania's afreis. Ook beweert men, dat zij den dienst van de Romeinsche goden verlaten en zich bij die

sekte heeft aangesloten, welke in de minst befaamde wijken der stad huist, en welker aanhangers men christenen noemt.

Wederom bloosde Livia, hetgeen door iedereen opgemerkt werd.

— Gij hebt ongetwijfeld deze geschiedenis hooren verhalen en nu stijgt u het schaamrood naar de wangen, omdat eene Romeinsche vrouw zich dermate heeft kunnen verlagen.

— Er is niets onteerends in den godsdienst der christenen, sprak Livia bescheiden.

— Hoe! niets onteerends, wanneer zij niet gelooven aan het bestaan van Rome's goden, wier naam zij lasteren! Het is mij onmogelijk te begrijpen, hoe gij hen in uwe bescherming kunt nemen; zij zijn de geesels van de samenleving.

— Toch niet, uw oordeel over de christenen is onrechtvaardig. Wel verre het bestaan van elke godheid te ontkennen, aanbidden zij den eenigen God, die hemel en aarde en alles, wat zij bevatten, geschapen heeft.

— En die zich boven Jupiter zoude stellen, als hij kon, vervolgde Augusta op verbolgen toon. Als men dien God der christenen in het Pantheon had toegelaten, zoude hij niet hebben gerust, voor dat hij op de eereplaats zette.

Toen het oogenblik van scheiden gekomen was, scheen Livia een weinig verlegen. Desniettemin nam zij nog eenmaal het woord en op hernam:

— Ik wenschte u te doen begrijpen, wat de christenen en hun godsdienst zijn...

— Geenszins wil ik begrijpen wat zij zijn, noch iets weten van hetgeen hen aangaat. Ik ben ouder dan gij, veroorloof mij u een raad te geven. Geloof mij, deze sekte trekt wegens hare laatdunktheid de grootste ongelukken over hare volgelingen af. Wanneer gij u als de beschermster dier lieden doet kennen, loopt gij, die hen ter liefde van Pompania verdedigt, met hen uw verderf te gemoet. Gij deelt mijne gevoelens, dierbare Livia, en ik ben overtuigd, dat gij u aan de zijde van Valeria en Albina zoudet scharen, wanneer iemand zich op oneerbiedige wijze over hunne gelief-

de godin uitliet. Wees voorzichtig en geef aan niemand reden u eene christene te noemen.

— Maar ik ben christen, antwoordde Livia levendig.

Zoo sprekende werd zij bleek, gelijk het marmeren Venusbeeld in welks nabijheid zij gezeten was.

— Gij zijt christen! zeide Augusta, terwijl zij op iedere lettergreep drukte en haar kleed terugtrok, als hadde de aanraking met hare vriendin haar kunnen bezoedelen. Zij sprak deze woorden met onderdrukte stem, doch desniettemin had de uitroep het oor van Valeria bereikt.

De jonkvrouw liet hare guirlande vallen en zag naar Livia, die het gelaat met de handen bedekte en over het geheele lichaam sidderde, als de teedere blaadjes van de mimosa, die daar in eene porfieren urne groeide.

— Christen! herhaalde Valeria. O! dat booze ras is slechts goed, om door de tanden der wilde dieren verscheurd te worden.

Na de belijdenis van Livia, heerschte een doodsche stilzwijgen en het ware mogelijk geweest, het fluisteren van den zephir tusschen het gebladerte te hooren. Eindelijk overmeesterde zij hare ontroering, en zeide:

— Augusta, ik verzoek u de door mij gedane bekentenis voor het oogenblik geheim te houden.

Zij stond op om te vertrekken. Augusta maakte eene koude buiging en Livia verliet de waranda. Alvorens den drempel te overschrijden, keerde zij zich nog eenmaal tot hare vriendin en sprak, op zoeten toon: « Dat de Heer Jesus Christus u zegene, Augusta, u en uwe kinderen! Dat Hij u onder zijne hoede neme en dat Hij ook u eenmaal op den weg des heils brenge. »

En zij steeg in den draagstoel, die haar buiten wachtte.

Augusta volgde haar naar de vestibule, waar eene menigte huis- en familiegoden prijkten.

— Nog een woord, zeide zij, terwijl zij zich op een afstand hield om alle aanraking met Livia te vermijden. Gelijk gij weet, gaan wij Rome verlaten en wij richten onze schreden

naar Athêne. Wellicht wordt eerlang uw leven bedreigd; mocht gij eene schuilplaats behoeven, dan kunt gij van mijn bescherming verzekerd wezen.

Zonder het antwoord van Livia af te wachten, keerde de matrone naar de waranda terug. Het gevoerde gesprek had haar doen vergeten, dat de nieuwe slavin harer dochter was aangekomen. Toen zij door het voorhof ging, zag zij, dat Cecilia ontaakt was en daarom deed zij Valeria roepen.

— Ziehier uwe dienstmaagd: ik hoop, dat ge over haar tevreden zult zijn, voegde Augusta er een weinig bitter bij, want de verhaalde gebeurtenissen waren niet zonder invloed op haar goede luim gebleven.

Het meisje beval hare slavin te naderen.

— Kunt gij bloemkransen vlechten voor Flora? vroeg zij haar.

— Ik heb er gemaakt voor Pallas Athêne.

— Gij aanbidt dus Pallas Athêne?

Cecilia scheen deze vraag niet te hooren.

— Athêne, hervatte zij, is de godin van Athêne, de groote godin van het licht, van de wetenschap.

— Gij vereerdet haar dus, toen gij u nog in Athêne bevondt?

— Ja, en ik aanbid haar ook te Rome.

— Van wien hebt gij het perkament, dat uwe hand zoo vast omknelde?

— Mijn broeder heeft het mij gegeven.

Aan Lucius denkende begon Cecilia te weenen.

— Gij vergeet, dat gij slechts eene slavin zijt.

Cecilia wederhield hare tranen en zuchten, want zij begreep, dat zij had gesproken als ware zij vrij.

— O! Ik zal dan nimmer mijn broeder wederzien?

— Wellicht niet, antwoordde de matrone koeltjes. Maar hebt gij dit manuscript gelezen?

— Ik kan niet lezen, zeide Cecilia terwijl zij ontkennend het hoofd schudde.

— Het ware misschien beter dezen bundel te vernietigen, omdat de inhoud u thans nog onbekend is.

— O! neen, riep het arme meisje uit en drukte het handschrift krampachtig tegen haar boezem. Ik smeeke het u, laat het mij behouden; mijn broeder heeft het mij gegeven en ik moet het bewaren...

— Ontneemt het haar niet, moeder, zeide Valeria, terwijl zij zich tusschen beide stelde. Cecilia is mijne slavin en ik zal zorg dragen, dat niemand deze regelen onder de oogen krijgt. Het geschrift is ongetwijfeld opgesteld ten gunste der slaven, en zij zouden ontevreden worden met hun lot, als zij het lazen.

De matrone werd tegengewerkt; doch te zwak om met hare dochter te redetwisten, stemde zij er in toe, dat Cecilia haar perkament zoude behouden.

Daar het thans tijd werd aan de bereiding van het tweede dagelijksche bad te denken, werd de nieuwe slavin toevertrouwd aan eene andere, die haar moest oefenen in het gereedmaken van pommade en poeders, welke hare meesteres gewoon was te gebruiken.

Een weinig later kwam Albina, de Vestaalsche, hare bloedverwanten vaarwel zeggen, want hunne reis naar Athêne kon verscheidene jaren duren en het was niet zeker, dat men elkaar nog ooit zoude wederzien.

De ontmoeting der beide zusters was zeer teeder, want Valeria, hoewel de oudste, had een soort van eerbied voor hare jongere zuster, hetgeen hierin zijne rede vond, dat de staat van Vestaalsche maagd de edelste en heiligste was, waarvan eene vrouw zich konde wijden. De vereeniging der Vestaalsche maagden was uit zes personen samengesteld, immer dochteren uit de aanzienlijkste en oudste familiën van Rome.

Onder het getal dier edele geslachten, bekleedde dat der Graccussen den eersten rang en dit werd vooral door Augusta en hare dochters niet vergeten.

Wat Albina aangaat, haar was de eer harer familie even dierbaar als de dienst van den afgod, aan welken zij haar leven wijdde, terwijl Valeria een niet minder grooten eerbied gevoelde voor haar vader, die zich met hart en ziel aan de studie der wijsbegeerte overgaf.

Sempronius Graccus beeldde zich in, een wijsgeer te wezen en om deze reden ging hij en zijne familie Rome verlaten. Athêne scheen hem toe Rome in grootheid te overtreffen.

Deze beide elkaar vijandig gezinde steden, geleken voortdurend een slagveld, waar de keizerskroon tot twistappel strekte.

Athêne beheerschte de wereld door zijne verstandelijke meerderheid, terwijl Rome gewoon was de volken door de kracht zijner wapenen te bedwingen.

Studeeren aan de Academie, wandelen in de schaduw der platanen, waaronder Socrates en Plato hunne volgelingen onderwezen en waar Demosthenes zijne welsprekende redevoeringen ten gehoor gaf, naar dit alles haakten een groot aantal Romeinen, ten tijde, dat de gebeurtenissen voorvielen, welke ons verhaal omvat.

De oude familietraditiën, welke Sempronius herinnerden, dat zijne familie zooveel had bijgedragen tot de grootheid der keizerlijke stad, waren niet in staat hem te wederhouden op de plaats, die hem om vele redenen zoo dierbaar moest zijn.

Albina, zijn jongste dochter, aanzag het besluit haars vaders als eene beleediging, der keizerlijke stad en den Goden gedaan. De

fijngevoelige jonkvrouw maakte Valeria deelgenoot van hare gevoelens.

— Dat Griekenland, sprak zij, zijn filosofen en Rome zijn helden hebbe; doch dat de helden niet pogen wijsgeeren te worden, of de goden zullen er door beleedigd en onze naam bevlekt worden.

— Onze edele vader zal nimmer een blaam werpen op den roemrijken naam der Graccusen, antwoordde Valeria met warmte.

Albina scheen toch nog te twijfelen.

— Mogen ook anderen elders roem en geneugten gaan zoeken, ik voor mij ben er trotsch op eene Vestaalsche te zijn en het heilig uur te onderhouden! Ook verheugt het mij ter liefde van mijne familie, want heeft wel één onzer voorzaten de goden of de helden des vaderlands vergeten?

Valeria poogde te vergeefs haar vader te verdedigen; Albina was niet geneigd iets van hare schoone gezegden te gelooven

— Wie weet waartoe dit alles leiden kan... mompelde zij.

Weenend keerde zij naar den tempel terug, om zich daar van hare plichten te kwijten en liet Valeria achter, die, gewoon de woorden harer zuster als onfeilbare orakels te beschouwen, door het met Albina gevoerde gesprek in de diepste neerslachtigheid gedompeld was.

HOOFDSTUK XI

ATHENE

Sempronius had een schip uitgerust, dat hem en zijne familie naar Athêne zou overbrengen.

Na eenige dagen van gelukkige vaart, werd de nieuwsgierigheid der passagiers niet weinig gaande gemaakt door de eilanden van den Archipel, dien zij in 't zicht kregen. Cecilia's metgezellen in de slavernij vroegen haar, of men aan land zou kunnen stappen.

— Neen, zeide zij, niet voordat wij kaap Sunium in 't verschiet krijgen, waarop de tempel van Pallas-Athêne gelegen is. Men heeft dien tempel op zulk eene hoogte gebouwd,

opdat zee en land dan aan de weldaden kunnen deelachtig worden, die de godin verspreidt.

— Er staat een standbeeld van Minerva op den Acropolis, opdat de reizigers haar kunnen aanbidden zonder zelfs haar tempel binnen te treden, zeide Valeria, die naderbij gekomen was.

— De Atheners aanbidden Athêne en niet Minerva, hernam Cecilia.

— Wij Romeinen bewijzen goddelijke eer aan uwe Athêne onder den naam van Minerva, hervatte Valeria, terwijl zij medelijdend

lachte over de onwetendheid van de jonge slavin; Flora, de godin der zachtaardigheid en der weldadigheid en ook van de bloemen, en Minerva, de godin der wetenschap. Ziedaar mijne geliefkoosde goden.

— De wetenschap, zeide Cecilia, verrukt over die bekentenis harer meesteres, de wetenschap is goed voor mannen, maar voor vrouwen kan zij verderfelijk worden, heeft Lucius mij gezegd.

Met toestemming van Valeria, die voldaan was over de bekwaamheid en voorkomendheid harer kamervrouw, sprak Cecilia iedermaal den naam van haar broeder uit, als de gelegenheid zich daartoe aanbood.

Het jonge meisje had zich beijverd, de plichten harer nieuwe betrekking zoo goed mogelijk te vervullen, ofschoon het haar zwaar viel, eene slavin te zijn. Haar toestand was evenwel zeer dragelijk geworden door de goedheid harer meesteres.

De jeugdige Romeinsche en hare slavin bevonden zich tijdens dit gesprek op het achterdek, het gelukkig oogenblik verbeidende, dat zij den tempel en het standbeeld van den Acropolis in het gezicht zouden krijgen, toen ter tijd wereldberoemd.

Valeria, die aan boord van het vaartuig, niets meer te regelen had voor de ex-voto's van hare geliefkoosde godin, vond eene soort van voldoening in het spreken met hare Grieksche slavin over het machtige Athêne.

Bij het zien van de godin, die met een helm op het hoofd en een koperen degen gewapend, de naburige tempels, zuilen en standbeelden beheerschte, terwijl zij door haar glans aller blikken tot zich trok, kon Cecilia hare tranen niet weerhouden.

— Zij is van goud, riep Valeria uit.

— Lucius heeft mij gezegd dat zij van een nog kostbaarder metaal is; zij is vervaardigd van de schilden van zwaarden, die onze helden in den slag van Marathon op de vijanden veroverd hebben.

Eindelijk zeilde men de haven binnen. Het was de Pyreus met zijne magazijnen, zijne overdekte voorportalen en de triompheeren-

de standaards van Rome, door den kunstwind bewogen.

Het was voor onze reizigers geen geringe voldoening aan wal te kunnen gaan, maar wel het meest voor Cecilia. Die stad was Athêne, haar vaderland, ofschoon zij haar thans veel minder aantrekkelijk scheen dan vroeger, om de afwezigheid van Lucius, die hare vreugde niet kon deelen.

Naarmate de reizigers tot in het binnenste der stad doordrongen, gevoelde Cecilia meer vreugde en een zekeren trots over de opgetogenheid, die de vreemdelingen bij den aanblik van Athêne aan den dag legden.

— Athêne is veel schooner dan Rome, sprak zij tot zich zelve.

Allen waren vol bewondering over de rijke kunstschaten, die op de aarde hunne wederga niet vonden. Het waren de standbeelden van Neptunus, Jupiter, Ceres, Minerva, Mercurius en Apollo. De zuilengangen, welker voorgevels verschillende slagvelden voorstelden, alsmede de reusachtige figuren van Conon, Epaminondas, Demosthenes en zoovele andere doorluchtige Grieken, trokken de oogen der voorbijgangers door hunne grootte en luister.

Toch is het Parthenon nog het schoonste onzer monumenten, zeide Cecilia met den blos van geluk op de wangen, terwijl zij zich tot hare meesteres keerde.

— Ja, dat heeft men mij verzekerd. Morgen zult gij er mij heenleiden en wij zullen er onze offeranden opdragen aan Athêne, indien gij de godin liever zoo wilt genoemd hebben.

— Helaas, zuchtte Cecilia, wie zal de offerande eener slavin willen aanemen. Onze doorluchtige Athêne zoude zich beleedigd achten door de aanbidding van een zoo verachtelijk wezen als ik ben.

— Is er te Athêne geen enkele godsdienst voor slaven? vroeg Valeria, terwijl zij hare dienstmaagd met medelijden aanzag.

— Wie onzer goden zouden de eerbewijzen eener slavin willen ontvangen?

Toch zou ik gaarne ons Parthenon voor de laatste maal eens willen wederzien.

— Gij zult het wederzien, Cecilia, en uwe

offerande zal in alles de mijne evenaren, opdat de godin zich niet in 't minst beleedigd gevoele, zeide Valeria op goedhartigen toon.

Het huis, dat het gezin van Sempronius moest betrekken, geleek veel op de Romeinsche villa's, langs de oevers van den Tiber. Deze soort van woningen waren te Athène zeer gezocht, maar toch heerschten er de Grieksche zeden en gewoonten.

Terwijl Valeria hare kamers in orde liet brengen, had zij zorg gedragen, voor Cecilia een vertrek te laten gereed maken, dat aan de hare grensde. Wat de andere slaven betrof, deze hadden hun verblijf in de vestibule of zelfs onder de zuilengangen.

De edele gebiedster wilde, dat het beeld van Flora van af haar aankomst zoude vereerd worden. Daar in de luthoven, sinds geruimen tijd verwaarloosd, geen voldoende voorraad bloemen was, zond zij Cecilia naar de markt, om er te koopen.

Niets was er in de magazijnen veranderd: ter eener zijde vond men nog de perkamenten en boeken, ter andere, artikelen van weelde.

Hoe menigmaal had Cecilia in betere dagen, vergezeld van Lucius en hare pleegmoeder, Angora op het marktplein doorloopen! Het scheen haar toe, dat er reeds een geruimen tijd verstreken was, sedert zij de laatste maal in de schaduw uitgerust, of met haar broeder daar gespeeld had, terwijl Junia bloemen en levensmiddelen aankocht!

Doch het gezicht van de slavenmarkt maakte op Cecilia een dieperen indruk dan al het overige. Deze tocht riep haar in het geheugen terug den noodlottigen, verschrikkelijken dag, waarop Lucius bijna ter dood toe mishandeld werd. Wat was er sedert dien van haar Lucius geworden?

Was hij genezen van de ontvangen wonden? Had hij een zoo goeden meester gevonden als Valeria? Of wel was hij nog altijd alleen, zonder dat er iemand naar hem omzag om hem te verzorgen en een woord van troost toe te spreken? O, indien zij toch maar te weten kon komen; wat er met hem gebeurd was! O, indien zij er van overtuigd konde zijn dat

iemand medelijden voor hem had opgevat wat zoude zij zich gelukkig rekenen.

Maar wie bekommert zich om slaven? De goden zelfs bekreunen zich niet om hen. Hoe vol mededoogen Athène ook mocht zijn, het was haar onmogelijk met het lot van armen en ongelukkigen begaan te zijn.

De armen kunnen, wel is waar, gelijk ieder-een, de vrije lucht inademen en het lieve licht genieten, doch buitengewone gunsten zijn volgens den wil der goden slechts aan rijken en machtigen voorbehouden.

Toen Cecilia de zeldzaamste bloemen, bestemd om het beeld van Flora te sieren, had aankocht, herhaalde zij al zuchtende de woorden harer meesteres: Is er dan geen godsdienst voor de armen?

Deze woorden sprak zij binnensmonds, maar toch luid genoeg, om door een man, die haar voorbijging, te worden opgevangen. Het was een eerbiedwaardig ouderling, die onze slavine op den vriendelijksten toon aansprak:

— Hebt gij nooit hooren spreken van den godsdienst, die vooral aan de armen verkondigd is?

Cecilia staarde den onbekende met groote oogen, waarin zich haar ongeluk afteekende, aan.

— Een godsdienst van slaven? mompelde zij. Wie zou de God der slaven willen zijn?

— De almachtige God en Zijn Zoon, onze Heer Jesus Christus, zeide de vreemdeling met zalving in de stem.

Cecilia hoorde voor het eerst van haar leven den naam Jesus Christus uitspreken.

— Is de Heer Jesus Christus wel groot?

— Ja, veel grooter dan een der goden, te Athène of te Rome aanbeden, antwoordde de grijsaard.

— Gij vergeet, zeide Cecilia de schouders ophalend, gij vergeet onzen grooten Jupiter, den vader der goden en der menschen, wiens beeld het tribunaal van den Pnyx (*) beschermte.

(*) De Pnyx te Athène was de plaats, waar de volksvergaderingen gehouden werden. Op den heuvel van den Pnyx was een groot terras aangebracht; tegen de rotszijde had men de tribuun der redevoering, in de rots zelve uitgehouwen.

— Hij is grooter dan Jupiter en barmhartiger dan Pallas Athène.

— Waar bevindt zich zijn beeld? Zeg mij, waar ik het vinden kan; want indien hij de God der slaven is, zal ik zijne bescherming inroepen voor mijn broeder, die een slaaf is zooals ik. Staat het in het Parthenon of op den Acropolis?

— Zij die Hem aanbidden, aanbidden Hem in den geest. De Heer Jesus Christus noch een beeld te Athène, noch te Rome.

Dit gesprek had plaats in het volle van de markt. Eensklaps sloeg Cecilia hare oogen naar de zon en begreep, dat zij reeds lang van huis was. Terwijl zij hare bloemenmand met haast opnam, zeide zij tot den grijsaard:

— Deze bloemen zijn bestemd om het beeld van Flora te sieren, wat voor zonsondergang moet geschieden; ik kan dus niet langer blijven.

— Ik zou u toch zoo graag over onzen Heer Jesus Christus spreken, doch indien gij om een boodschap zijt uitgegaan, wil ik u niet langer ophouden.

— Misschien kom ik morgen weer op de markt terug, zeide de jonge dochter.

En met haastigen tred verwijderde zij zich in nadenken verzonken welk toch die nieuwe godheid kon zijn, waarvan de grijsaard haar gesproken had. Een flauwe hoop bezielde haar, dat zij zijn beeld in het Parthenon vinden zoude, niettegenstaande de tegenstrijdige verzekering, welke de vreemdeling haar gegeven had.

En familie zooals deze der Craccussen, die zulk een groote godsvrucht voor de goden aan den dag legde, zou niet in gebreke blijven een rijk offer op hunne altaren neder te leggen, ten einde hunne gelukkige aankomst te Athène te vieren.

Inderdaad, men zag reeds van af den morgen ossen met vergulde horens, en met guirlandes en linten getooid, door de priesters, in sneeuw witte kleederen gehuld, naar de plaats geleid worden, waar het offer in tegenwoordigheid van den Romeinschen wijsgeer en zijne familie moest verteerd worden.

Den volgende morgen reeds bracht Vale-

ria haar plan om het Parthenon te bezoeken, ten uitvoer. Zes dienaren van haar doorluchtigen vader en Cecilia vergezelden haar. Zij had bevel gegeven, dat haar draagstoel reeds vroegtijdig gereed moest zijn.

De ruwe rotsen van den Acropolis vormden een schrille tegenstelling met het helderwitte, gepolijste marmer van den tempel en verhoogde nog zijn luister. Maar hoe schitterend ook het uitwendige was, het werd verduisterd door de keurige verscheidenheid, die in het inwendige heerschte. Daar namelijk aanschouwde men prachtige fresco's en onder meer het aan de meesterhand van Phideas verschuldigde Pallas Athène-beeld, dat schitterde van goud en ivoor.

Toen de beide meisjes den drempel van het heiligdom overschreden, deed een gevoel van vrees haar het hoofd buigen en het hart kloppen.

Voor een oogenblik heerschte gelijkheid tusschen haar, doch weldra herinnerde zich Cecilia, dat zij niet meer vrij was en dat de groote godin Athène zich niet zoude gewaardigen, de eerbewijzen eener slavin te aanvaarden.

Er bestond tusschen haar en Pallas een onoverkomelijke afgrond. Zij knielde naast Valeria, brandde wierook gelijk hare meesteres, maar dit met de overtuiging, dat hare offerande versmaad werd. Cecilia was slavin en den onvergelijkelijken glans, die haar omringde, vermocht zij niet te smaken.

In stede dan, dat haar gemoed werd opgebeurd door het bezoek aan den tempel, gevoelde zich het arme meisje neerslachtiger dan ooit en vuriger nog verlangde zij iets te kennen van dien godsdienst der slaven, waarover de grijsaard op het marktplein haar gesproken had. Te vergeefs had zij onder de afgodsbeelden dat der nieuwe godheid gezocht, doch zij wachtte zich wel, van een en ander iets te doen blijken aan hare jeugdige meesteres, wie zij trouwens niets gezegd had van hare ontmoeting met den onbekende. Zij haakte naar de gelegenheid hem weder te zien, en te hooren spreken over den Heer Jesus Christus, die

op de aarde was nedergedaald om de god der armen en slaven te wezen.

De Romeinsche vrouwen van dien tijd maakten een kwistig gebruik van reukwerken en pommaden. Cecilia had het zeker druk met de bereiding van die schoonheidsmiddelen en gedurende verscheidene weken ging zij niet weder naar de markt. Op zekeren dag echter had Valeria behoefte aan een voorwerp, hetwelk zij alleen door Cecilia kon doen aankopen: de zoo vurig verbeide dag was eindelijk aangebroken.

Met groote ontroering doorliep de Grieksche de straten der stad en zocht met gretige oogen den grijsaard, die haar had toegesproken. In weerwil harer onderzoekingen gelukte het haar niet, hem terug te vinden.

Zij was dus wel genoodzaakt over te gaan tot het doen van den haar bevolen aankoop, de Agora te verlaten en naar huis weder te keeren. Toen echter werd hare aandacht getrokken door een samenloop van volk aan den ingang van het plein.

Nadat Cecilia naderbij getreden was, herkende zij eindelijk hem, dien zij zocht en die thans met luider stem de hem omringenden toesprak.

— Medeburgers, zeide hij, gij herinnert u ongetwijfeld nog den Jood van Tarsus, die voor eenige jaren zich op deze plaats en op den heuvel van Mars bevond. Wellicht hebben sommige zijner aanhoorders hem hooren spreken over dien God, van wien de grootste en beste onzer wijsgeeren sprak, als van den onbekenden God. Gij hebt in uwe dierbare stad Athene aan Jehova toegewijde altaren; doch niemand heeft Hem een standbeeld durven oprichten.

Hij is te groot om, zooals Salomon bij de inwijding van den tempel van Jerusalem zeide, in een door stervelingen gebouwden tempel te wonen, daar Hij hemelen, aarde en menschen geschapen heeft. Zooals een onzer dichters zich uitdrukte, zijn wij allen van Zijn geslacht, ofschoon wij dit volgens ons zwak begrip moeilijk kunnen aannemen, en Plato en Socrates hebben Hem tevergeefs gezocht; doch toen de tijden vervuld waren, heeft de

Onbekende zich zelven doen kennen door zijn Zoon, Onzen Heere Jezus Christus. Deze heeft zich met de menschelijke natuur bekleed, is aan alle smarten en ellende ter prooi geweest en eindelijk den dood der slaven gestorven, om daardoor de liefde van God tot Zijne kinderen op het sterkst te doen schitteren.

Tevens beoogde Hij daarmede ons te leeren, dat wij na ons afscheiden van deze wereld eene eeuwigdurende vereeniging mogen verhoppen, met Hem en met de dierbaren, ons door den dood ontruikt, doch die eenmaal van de dooden zullen verrijzen, om met den Christus, die hen heeft vrijgekocht, een eeuwig, on-eindig gelukzalig leven te beginnen. Paulus van Tarsus heeft hiervan getuigenis afgelegd voor de edelste onzer medeburgers.

Ofschoon het mij onmogelijk is, u te zeggen wat ik toen vernam, toch wenschte ik vurig, dat gij het u altijd herinnerdet. Ik ben niet onderwezen gelijk het grootste deel der Atheners. Nimmer heb ik onze scholen bezocht, en er is mij slechts weinig bekend van die wijsbegeerte, welke onze stad zoo beroemd heeft gemaakt. Doch ik heb geleerd wat noch de stoïcijnen noch de epicuristen verklaren kunnen: de in Jezus Christus betuigde liefde van den Schepper des heelals. Hij is mensch geworden, ten einde den last onzer zonden op zich te nemen, balsem in onze gewonde harten te storten, kortom om zich onzer te erbarmen. Een en ander doet mij vurig wenschen, dat ook gij in Hem moget gelooven; want het leven is rijk aan lijden vooral voor de armen en verlatenen, en Jezus Christus wil de Vader der onterfden, der slaven zoowel als de God der vrijen zijn.

— Welk eene gelukkige tijding voor de wereld, als die man waarheid spreekt! dacht Cecilia. Gaarne hadde zij er meer van gehoord, doch zij had er toch genoeg van begrepen, om te wenschen, dat die God ook de hare werd.

Zij had het aan den onbekenden God gewijde altaar gezien; zij had gevraagd welke priesters te Athene aan Zijn dienst verbonden waren, en men had haar slechts geantwoord, dat die God nimmer van den Olympus

was nedergedaald en dat Hij nog aan geen sterveling veroorloofd had Hem van aanschijn tot aanschijn te aanschouwen. Zoude het echter wel waar zijn, dat Hij, zoo groot, zoo machtig, er in toe wilde stemmen, de God der slaven te zijn?

De grijsaard had het bevestigd, maar zijne woorden waren al te schoon, om zonder aarzelen geloofd te worden. Cecilia keerde naar huis terug, dobberend tusschen hoop en vrees en vergetende dat het uur, waarop zij het bad gereed moest maken, reeds lang voorbij was.

HOOFDSTUK XII

VLUCHT VAN LUCIUS

Wij hebben Lucius op de markt te Rome achtergelaten. Toen de slaaf, een inboorling van Bretagne, hem weggevoerd en in een hoek op een bos stroo had nedergelegd, oordeelde hij het niet noodzakelijk de deur te sluiten want de ongelukkige mishandelde bevond zich in den treurigsten toestand.

— Hij zal er niet van opkomen, zeide de man bij zich zelve, het is toch een flinke knaap, ofschoon hij een Griek is. Ware hij een Bretagner, dan zoude hij ongetwijfeld een held geworden zijn.

Lucius had geen teeken van leven gegeven, waarom de slaaf zijne gezellen in het oor fluissterde, dat de arme jongen dood was.

Hij wachtte zich echter wel dit luide te zeggen, want deze onvoorzichtigheid zoude zekerlijk den toorn des meesters tegen hem doen ontvlammen.

Eerst nadat de Bretagner gelijk Cecilia in andere handen was overgegaan, bereikte de treurige tijding het oor van den eigenaar.

Lucius evenwel ontwaakte langzamerhand uit zijne bezwijming. Hij gevoelde hoe vreeselijk hij gekneusd was, toen hij opstond, om een weinig water te gaan zoeken.

De arme knaap viel terug op het harde strooleger en een smartelijke zucht ontsnapte aan zijne borst. Gedurende eenige minuten bleef hij onbewegelijk liggen, maar de dorst martelde hem dermate, dat het hem door eene wanhopige poging gelukte de deur te bereiken, in welker nabijheid hij den zoo vurig begeerden drank hoopte te vinden.

Er was evenwel geen druppel water te bespeuren. Gelukkig bemerkte hij op eenigen

afstand een met water gevulden bak, waaruit een muilnier dronk. Tot daartoe dus moest hij komen, want een vreeselijke marteling dreef hem voort.

Gelukte het hem niet zijne verschroeide tong door eenige druppelen water te laven, dan wachtte hem ongetwijfeld de dood. In dezen hachelijken toestand vergat hij alles, zelfs zijne zuster Cecilia. Niet dan na de smartelijkste pogingen, slaagde hij er in het wel-doende water te bereiken, dronk met lange teugen en wiesch zich het deerlijk verwonde aangezicht.

Het was den armen jongen ten eenenmale onmogelijk naar het gebouw, waarheen men hem gevoerd had, terug te keeren; daarom verborg hij zich onder een hoop planken, waar hij tegen de zengende stralen der zon beschut was en weldra in een diepen slaap viel.

Tot zijne groote verwondering ontwaakte hij eerst na het ondergaan der zon.

De eerste woorden, die zijn oor troffen, werden uitgesproken door twee mannen, die elkaar onderhielden over de dien dag gedane zaken.

— De twee Grieken, zei de eene, zijn niet meer hier. Fulvius heeft het meisje verkocht en den jongen zoovele schoppen gegeven, dat hij er het leven bij in heeft geschoten.

— Dat hij er het leven bij in heeft geschoten! herhaalde de andere. Toch moet hij zich uit de voeten hebben gemaakt, als de duivels tenminste zijn lijk niet mede hebben gevoerd, want niemand heeft hem terug gezien.

— Arme ongelukkige! ik hoop, dat hij ont-

snapt is, want Fulvius zoude er hem niet voor de tweede maal gelegenheid toe geven. Toch verheugt het mij hartelijk, dat het meisje verkocht is, als zij tenminste eene goede meesteres gevonden heeft.

— Zij is aangekocht door een lid van de familie der Graccussen; de koop werd door hun vrijgelatene gesloten.

Met de grootste aandacht had Lucius van uit zijne schuilplaats dit gesprek aangehoord: Cecilia was verkocht en men dacht, dat hij zelf gevlucht was. Toen begon hij zich eene gedragslijn af te bakenen; of hij zal slagen of hij zal deze poging tot ontsnappen niet overleven.

De gedachte weldra vrij te zijn, scheen hem nieuwe krachten en een boven elke beproëving verheven moed te schenken. In zijne vreugde vergat hij de gevaren, welke hem omringden, en de wonden, die zijn lichaam overdekten, doch de voorzichtigheid gebod hem iedere uiting van de vreugde, welke hem in weerwil zijner smarten overstelpte, te onderdrukken.

De knaap was gedwongen nog lang onbewegelijk op zijne plaats te blijven en te wachten, tot dat de nacht alles in duisternis hulde. Weldra kwelde hem de honger en deed de dorst zich weder op onwederstaanbare wijze gevoelen.

Zijne leden echter waren niet meer zoo verstijfd als voor eenige uren, en toen hij oordeelde, dat de ingevallen duisternis hem veroorloofde zijne schuilplaats te verlaten, gevoelde hij zich in staat te vluchten.

Zoodra Lucius de slavenmarkt achter zich had, overwoog hij rijpelijk, wat hem te doen stond.

Hoewel hij vreemdeling te Rome was, meende hij in veiligheid te zullen zijn, wanneer het hem gelukte de meest verlatene wijken der stad te vinden, waar hij zich dan eenigen tijd kon schuilhouden, ten einde Cecilia op te sporen en zich middelen van bestaan te verschaffen.

De arme jongen koos de eenzaamste wegen en vermeed elke ontmoeting met de voorbijgangers. Na eenigen tijd bereikte hij eene

kleine open plaats, waar zich eene herberg bevond. Een troep zwaardvechters zaten op den drempel en volgden met het oog vier soldaten, die een gevangene met zich voerden.

— Zullen wij dien Jood in het strijdperk zien treden? Wat zegt gij er van, mijn waarde Lepidus? De misdadigers zijn in den laatsten tijd zoo zeldzaam, dat het spijtig zoude wezen als er een ontsnapte. Onze prachtige Numidische leeuw houdt bijzonder veel van een lekker hapje.

— Hoe weet gij, dat die gevangene een Jood is? vroeg een gezet van den eersten spreker.

— O! het is niet moeilijk te zien, dat het een Jood is, vervolgde de zwaardvechter. En hij ging voort te spreken, als ware het zeker dat de gevangene tot eene prooi voor den koning der woestijn bestemd was.

— De spelen gaan weder beginnen, tot groot genoegen van het volk, dat anders zeer ontevreden zoude zijn.

— Onze keizer Nero kan evengoed de menigte op waardige wijze antwoorden, als kunstig de lier bespelen, merkte een andere zwaardvechter aan.

— Gij zijt een domoor, Burbo, en bij de muts van Cesar, gij zult nooit wijzer worden. Hebt gij niet gehoord, dat de keizer dien Jood een geweldigen haat toedraagt en dat hij hem van Judea naar Rome heeft doen overvoeren? Begrijpt gij niet waarom hij veroordeeld zal worden?

— Om Nero plezier te doen, wilt gij zeggen, hernam de andere treurig.

— Om Nero plezier te doen, en Rome ook. Iedereen haat hier die nieuwe sekte, welker volgelingen zich christenen noemen en in den gevangene een verdediger vonden. Dien man in de arena te zien, zal het volk nog meer genoegen verschaffen, dan zijn heerscher zelf te aanschouwen. Zegt men niet algemeen, dat het volk ontevreden is over de laatste daden van den keizer?

— Het is gelukkig, dat hij zich niet ophoudt met het zwaardvechten, want welk zou dan niet het lot worden van hen, die er hun beroep van maken.

Zoo sprekende maakte de man de levendigste gebaren met zijne armen; bijna had hij Lucius omver geworpen, die zich te dicht in de nabijheid der zwaardvechters had nedergezet.

— Bij Pollux! er is iemand hier, zeide hij achteruit gaande.

Op hetzelfde oogenblik voerden een paar krachtige armen Lucius uit de schaduw in het volle licht der herberg.

— Wie zijt gij, gij die u durft vermeten, een zwaardvechter in den weg te loopen? Kom aan, spreek, zei de ruwe Romein en gaf den knaap een oorvijs.

Lucius beefde van schrik, doch zag desniettemin den man onbevreesd aan.

— Ik ben een Griek en vreemdeling te Rome, antwoordde hij.

— Griek of Romein, gij zoudt een flinke zwaardvechter zijn, vervolgde de ondervrager en beschouwde aandachtig de ledematen van den jongen.

Een der omstaanders deed opmerken, welke wonden en kneuzingen de jongeling op aangezicht, armen en beenen droeg.

— Inderdaad, zeide hij, men zou zeggen, dat hij reeds vroeger in het strijdperk getreden is.

Lucius, vreezende dat men zou te weten komen, dat hij een weggelooopen slaaf was, zeide oogenblikkelijk:

— Verdienen de zwaardvechters ook geld? Een luid gelach volgde op deze vraag.

— Wij zijn toch zoo dom niet, om alleen uit liefhebberij ons handwerk uit te oefenen.

— Niettemin houden wij er van, hernam een ander.

— 't Is een roemvol, vroolijk leven. O! wanneer een zwaardvechter eenmaal het bloed heeft zien stroomen, is hij als een tijger; hij is onverzadelijk en heeft nooit genoeg; dat kan ik u verzekeren, mijn jongen. Hebt gij ook lust in ons beroep?

— Ik heb groote behoefte aan geld en wensch het zoo spoedig mogelijk te verdienen, sprak Lucius op twijfelachtigen toon.

— En gij meent dat op het zand van den

circus te vinden? Ge weet goed te zeggen, waar u de schoen knelt.

— Waarlijk, ik geloof, dat gij thuis wegge-loopen zijt, dat uwe moeder zich dood schreit uit liefde tot u en dat gij de sporen draagt van de liefkoozingen uws vaders.

— Ik heb geen vader of moeder meer, zeide Lucius, maar ik bezit eene zuster, die ik ter hulp wil komen.

— Daar wij vóór alles dapper moeten zijn, om onverschrokken den dood onder de oogen te zien, is het voor ons beter geene zuster te hebben; want aan eene zwakke vrouw te denken, zou ons lafaards maken.

— Toch zou ik niet willen sterven, alvorens mijne zuster gered te hebben, sprak Lucius, het woord zoo wel tot zich zelve als tot de omstaanders richtende.

— Geen genade in den circus! De grond, waarover uw lijk zal gesleept worden, drinkt uw bloed even gretig, als gij een beker wijn, door u met den prijs der overwinning betaald. Wat zegt gij er van, mijn jongen? Wilt gij uw geluk beproeven en deel uitmaken van ons gezelschap? Onze meester is op het oogenblik bezig nieuwe leerlingen aan te werven. Ik zal u aanbevelen, en dit zal zeker voldoende wezen.

Deze laatste belofte woog zwaarder dan al het overige.

— Kom aan, zeide Lucius met fierheid, men sterft maar eens en het is daarenboven best mogelijk dat ik blijf om de vrijheid van Cecilia te bewerken.

— Heb ik niet gezegd, dat het een kloeke borst is? 't Is wel, jongen. Dat men de drinkschalen brenge, opdat hij den wijn proeve, die het bloed van een echten zwaardvechter sterkt en in de aderen doet koken.

Men bood Lucius den beker. Hij zette er de lippen aan, doch zekerlijk hadde hij een teug water en eenige versche vijgen boven den kostelijksten wijn van Rome verkozen. De knaap echter durfde dit aan zulke ruwe mannen niet bekennen en dronk daarom, schoon met tegenzin, den bitteren wijn.

— Gij zijt dus een vreemdeling, te Rome? hernam degene, die tot Lucius de meeste vra-

gen gericht had en het hoofd der bende scheen te zijn.

— Ja, ik ben eenigen tijd geleden van Athêne gekomen.

— En dacht gij niet de keizerlijke stad met goud geplaveid te vinden?

— Voor het oogenblik zag ik liever de straten met versche vijgen bezaaid; maar men vindt er goud noch vijgen.

— Wacht totdat gij in den circus eene beurs vol geld hebt verdiend en dan zult gij nog iets beters kunnen koopen dan vijgen.

— Als ik nog zoo lang moet wachten, zal ik er geen behoefte meer aan hebben, hervatte Lucius.

De honger maakte hem stoutmoedig.

Dergelijke taal behaagde aan de zwaardvechters, waarom een hunner den waard riep en hem beval brood en vijgen te brengen.

— Eet als een zwaardvechter, hernam de man, terwijl hij hem het opgediende voorzette, ofschoon dit geen voedsel voor lieden van ons soort is.

Lucius liet zich dit geen tweemaal zeggen, want hij had sedert den morgen niets meer genuttigd.

Al etende, leende hij een aandachtig oor naar het gesprek, dat om hem heen gevoerd werd.

Men sprak over de aanzienlijke familiën van Rome, die hun steun schonken aan de spelen en deze aanmoedigden. De knaap hoopte ook de Graccussen te hooren noemen, wier naam hem toevallig bekend geworden was, gelijk wij boven verhaalden.

Gaarne zoude Lucius tot zijne nieuwe vrienden eenige vragen gericht hebben, om te weten te komen in welke wijk der stad die lusterrijke familie hare woon gevestigd had, en vooral op welke wijze zij hare slaven behandelde. Tot zijne teleurstelling werden de Graccussen evenwel niet vernoemd.

Toen de zwaardvechters gereed waren en op het punt stonden te vertrekken, verzochten zij den herbergier toe te staan, dat Lucius onder zijn dak bleef slapen; tevens beloofden zij, hem den volgenden morgen te komen afhalen, teneinde hem aan den schermmeester

voor te stellen, die hem zijne eerste les zoude geven.

De waard scheen den knaap te wantrouwen, doch daar hij liefst goede vrienden met zijne stamgasten wenschte te blijven, noodigde hij den Griek uit, zich neder te leggen op een bos stroo. Deze slaapplaats, alhoewel niet gemakkelijk, was toch beter, dan hij had durven verhoppen.

Den volgenden morgen werd hij gewekt door het gebrom van een hond. Toen hij met veel moeite van zijn hard leger opstond, ontmoette zijn oog den blik des kasteleins, die hem boosaardig aanzag.

— Zoo, zoo, jeugdige leerling van Bacchus, grijsde hij, gij hebt u te goed kunnen doen ten koste der zwaardvechters; mij echter zoudt gij zoo niet beet nemen, want als gij niet een weggelooopen slaaf zijt, heb ik er van mijn leven nog geen gezien.

Lucius bloosde doch behield desniettemin zijne koelbloedigheid.

— Ik ben een Griek, zeide hij levendig. Hoe durft gij u vermeten iemand van mijne natie den naam van slaaf naar het hoofd te werpen!

— Gij zijt allen slaven, spotte de waard. Het heelal is onderworpen aan den wil en de bevelen des keizers.

Lucius balde de vuisten van toorn.

— Zijn dan alleen de Romeinen helden? vroeg hij.

Gelukkig echter begreep de knaap, dat wanneer het tusschen hem en den man tot een twist kwam, hij zelf het onderspit zou moeten delven; wellicht zette hij zijne vrijheid op het spel, waarom hij zich zonder meer te spreken verwijderde en naar het groote plein ging, teneinde daar de aankomst van zijn vriend den zwaardvechter af te wachten.

Gewoonlijk was het bij de opkomst der zon zeer druk op de bewuste plaats. De landlieden brachten dan eene groote hoeveelheid vruchten, groenten en bloemen naar de stad; door middel van slagen en stooten, dreven zij hunne muil dieren vooruit, welker lot alles behalve benijdenswaardig was.

Lucius volgde met belangstellend oog dat

hem ongewone gewoel, toen eene jonge dochter zijne aandacht trok, die behoedzaam voortschreed en veeleer naar de talrijke voertuigen scheen te luisteren dan te zien. De Griek merkte op, dat de oogen van het meisje gesloten bleven. Op hetzelfde oogenblik klonk eene stem waarschuwend over de markt: « Geeft acht op het blinde meisje! »

Werd deze waarschuwing gehoord, ja of neen? In ieder geval schoot Lucius de blinde ter hulp, en dit juist op tijd, om te beletten, dat de ongelukkige door een wagen om werd geworpen.

— Hartelijk dank! zeide het meisje en loonde den behulpzamen knaap met een zoeten glimlach.

— Gij hadt niet alleen moeten uitgaan, merkte Lucius op, terwijl hij haar op den goeden weg terugbracht.

— Ik ben gewoon de stad alleen te doorloopen, doch de boodschap, welke ik heden morgen te verrichten heb, is niet van de aangenaamste.

Onze vriend zag dat zij een korfje droeg.

— Veroorloof mij u naar huis te geleiden en dat voor u te dragen, sprak hij.

— Neen, het mandje is niet zwaar; maar als gij tijd en lust hadt, mij naar het eind der markt te geleiden, zoude ik er u zeer dankbaar voor zijn.

— Ik zal bij u blijven, totdat gij buiten gevaar zijt.

Hij greep het meisje bij de hand en beiden begaven zich opnieuw tusschen de woelige menigte. Weldra hadden zij het plein overgestoken en bereikten langzamerhand het kwartier, waar de militaire macht huisde. Dààr, waar de blinde het doel van haar tocht had bereikt, stond een soldaat op wacht, hetgeen aanduidde, dat er zich een gevangene bevond.

— Ontvang nog eenmaal mijn dank voor den bewezen dienst, hervatte de arme, en voor zooveel goedheid jegens eene ongelukkige blinde, die geene vrienden heeft! Ik ben niet in staat u eene belooning te schenken, maar de Heer zal het u vergelden!...

De schildwacht liet haar zonder eenige ondervraging passeeren.

HOOFDSTUK XIII

DE GEHEIMZINNIGE GEVANGENE

Nadat het meisje binnengetreden was, begon Lucius het huis nauwkeurig te onderzoeken. Hij vroeg zich af, wie toch de gevangene zijn mocht en gaarne hadde hij gewacht, totdat de blinde terugkeerde, om haar te vragen, wat haar hierheen voerde. Hij begreep, dat het vergeefsche moeite ware het standbeeld van Apollo te ondervragen, zoowel als met den schildwacht te spreken en daarom besloot de knaap den weg naar de herberg maar te hernemen.

Nauwelijks had hij aan dit besluit gevolg gegeven, of hij ontmoette zijn vriend den zwaardvechter, die den jeugdigen zwerver kwam opzoeken, om hem zijne eerste les in de schermkunst te doen nemen.

De man vroeg den jongen, of hij wel iets te

eten had en gaf hem goed geluimd een tik op den schouder.

— Neen, ik heb de straten in alle richtingen doorkruist, maar noch vijgen, noch goud gevonden, was het antwoord.

— Vijgen! hernam de zwaardvechter met verachting.

Dit zeggende sloeg hij met zijn reuzenvuist op de deur van een winkel en riep met stentorstem:

— Breng ons gauw eene goede portie vleesch, of bij Jupiter! ik sla u dood en spijs mij met uw vleesch.

De koopman kende zijn klant, bracht een schotel met bloedend vleesch en lachte even.

— Ziedaar, mijn jongen, dat is beter dan al de vijgen der wereld, sprak de Romein, bediende zich en gaf de rest aan Lucius.

Deze had veel liever vijgen gehad, het spreekwoord indachtig, tastte hij toe, want zeer ongaarne zoude hij zijn weldoener beledigd hebben.

Toch kon hij niet nalaten zijn afkeer te be-
tuigen voor het nog bloedende vleesch, het-
welk hem een al te ruw voedsel toescheen.

— Kom, kom, vriend, zei de zwaardvech-
ter half boos, gij zult nooit een goed lid van
ons heldengezelschap worden, als gij blijft
voortgaan onze levenswijze te versmaden.

— Gij moet het mij niet euvel duiden, her-
vatte Lucius, dat ik van uwe goedheid voor
ditmaal geen gebruik maak. Het was den
Griek onmogelijk het rauwe vleesch te nutti-
gen, want het boezemde hem den grootsten
walg in. Na eenige oogenblikken vervolgde
hij:

— Ziezoo, nu ben ik gereed te beginnen.

— Gij zult nooit voor ons handwerk ge-
schikt worden, als gij niet doet gelijk wij;
over eenige oogenblikken zult gij eens een
staaltje onzer kunst onder de oogen krijgen.
Volg mij!

Eenige minuten later hadden zij het ge-
bouw bereikt, waar eene beroemde school
van zwaardvechters gehouden werd. Langs
de muren waren de wapenen opgehangen,
waarvan men gewoon was zich in circus-spe-
len te bedienen, als: zwaarden, schichten, de-
gens, enz.

Lucius werd voorgesteld aan den scherm-
meester, die hem nauwkeurig onderzocht. Hij
deed hem allerlei bewegingen maken met ar-
men en beenen, bromde bij het zien van de
kneuzingen welke deze overdekten, en beval
hem eindelijk ter zijde te gaan staan, om de
oefeningen zijner mannen aandachtig te vol-
gen.

Het hoofd der school, een in de kunst ver-
grijsd zwaardvechter, behandelde zijne leer-
lingen, ware reuzen, als jonge scholieren. Stil-
te bevelende, stapte hij voort door het mid-
den der wapenzaal, deed de gebruikelijke be-
wegingen uitvoeren, stampte met den voet,
vloekte en richtte bedreigingen tot hen, die
zich lieten raken of niet opletten.

Vervolgens werden twee mannen uitgenoo-

digd, een strijd op leven en dood aan te gaan.
De anderen schaarden zich kringsgewijze om
den meester, die iedere beweging der strij-
ders met het oog volgde. Nu eens beval hij
dezen dan weder genen te pareeren, een uit-
val te doen, enz.

De omstaanders maakten beschouwingen
over de verschillende punten van het gevecht
en vormden plannen voor het geval, dat ook
hun wellicht na korten tijd zulk een strijd te
wachten stond.

Lucius verroerde zich niet. In den aanvang
volgde hij de oefeningen met veel belangstel-
ling, doch weldra verloor hij den lust, zich bij
den troep aan te sluiten. Zich met het zwaard
wapenen had voor hem niets bekoorlijks meer
en reeds voor dat de les geëindigd was, ge-
voelde hij een walg van een en ander.

De knaap werd verstrooid door de herinne-
ring aan het blinde meisje en hij herhaalde
zich de woorden, welke zij hem had toege-
sproken: « Ik heb u niets te geven, maar de
Heer zal u beloonen! »

— Ik heb geene belooning noodig, sprak
hij tot zich zelve, maar toch wist ik zoo gaar-
ne, wien zij met het woord Heer bedoelt. Zou
zij de slavin eens aanzienlijken Romeins
zijn, wiens terugkeer zij verbeidt? Zoude mis-
schien haar meester zelf de gevangene zijn?
Ik weet het niet, doch deze zaak verwondert
mij...

Over een en ander in diep gepeins verzon-
ken, vergat Lucius dra, waar hij zich bevond.
Zoodra de les was afgelopen, verwijderde
zich de meester, zonder acht te slaan op den
nieuweling. De zwaardvechters twistten als
groote kinderen en gingen weddingschappen
aan over de behendigheid, waarmede zij el-
kander zouden vermoorden, de eerste maal
dat zij elkander in het strijdperk zouden ont-
moeten.

Als men hen hoorde spreken, meende men,
dat zij een menschenleven niet hooger schat-
ten, dan dat van de dieren des velds, en dat
zij elkaar gelijk furiën haatten. En toch sche-
nen ze goede vrienden. Die teedere gevoelens
echter, welke ons boven het redeloze dier
stellen, waren in de harten dier ruwe mannen

dermate versteend, dat hun inborst voor geene indrukken van menschelijkheid meer ontvankelijk was.

De tegenwoordigheid van zijn vriend den zwaardvechter deed iets van die onnatuurlijke gevoelens in het hart van Lucius sluipen.

— Nooit zal ik zwaardvechter uit vrije keuze zijn, mompelde hij, maar toch zal ik de wapenen leeren hanteeren, ter liefde van Cecilia.

— Komaan, vriend, waaraan denkt gij?

Lucius bloosde.

— Zoo gaarne wenschte ik, ten einde aan Cecilia nuttig te zijn, met het zwaard te kunnen omgaan.

De man haalde de schouders op en gromde:

— Nu, wij zullen zien.

— Kom toch hier, Appius, gij verbeuzelt uw tijd, hetgeen niet te pas komt, nu zooveel genoegens ons wacht, merkte een ander op en fronste de wenkbrauwen bij het zien van den Griek.

Appius zag dit en zeide:

— Ik heb dit kind onder mijne bescherming genomen en hij gaat ons helpen bij het ledigen van het pas ontstoken vat wijn; mocht ik hem over eenigen tijd zonder slag of stoot naar de Elyseesche velden zenden, dan zal hij mij dit niet kwalijk nemen, omdat hij weet dat dit slechts uit vriendschap geschiedt.

— Het zij verre, Appius, u te verdenken met verboden wapenen te strijden, evenmin als dat wij gelooven aan dat mooie land, waarover gij zoo even spraakt, noch aan het door de wijsgeeren uitgedachte sprookje, dat niet alles met den dood eindigt. (1)

— Gij gelooft dus!

— Ik geloof aan de goden; haasten wij ons daarom, onze offers aan Bacchus te gaan plengen, zeide een ander, om daarmede aan het gesprek eene andere wending te geven.

Appius gaf aan Lucius een teeken te naderen en sloeg toen den weg in naar de herberg; de in lange rijen geschaarde kruiken, wijn en schotels met vleeschspijzen toonden

duidelijk aan, dat de gasten niet onverwacht kwamen.

Appius, als het hoofd van den troep, nam het eerst plaats; daarna nam hij zijne drink-schaal ter hand, maakte eene eerbiedige buiging voor het daar aanwezige standbeeld en sprak op ootmoedigen toon: « Ontferm u onzer, Bacchus! » Nadat hij vervolgens eenige druppelen wijn over de tafel had gegoten, begon de maaltijd.

De zwaardvechter beval den waard voor Lucius een schotel met vijgen te brengen. Daarna afloop van het offermaal iedereen kon gaan, waar het hem goeddunkte, nam Appius afscheid van zijn jeugdigen beschermeling en beloofde hem den volgenden dag opnieuw mede naar de school te nemen.

Lucius wist niet, hoe zijn dag te gebruiken. Als hij de straten doorliep, vreesde hij herkend te worden door zijn ouden meester of door zijne voormalige lotgenooten in de slavernij. En toch wenschte hij zoo vurig het verblijf van Cecilia te ontdekken.

Daar de knaap, wegens de door den kastelein geuite bedreigingen, niet naar de herberg durfde terugkeeren, bleef hij als werktuigelijk op het groote plein rondwandelen, totdat hij eindelijk tegenover het door een schildwacht bewaakte huis stond. Deze woning onderscheidde zich van de andere noch door sieraden, noch door ongewonen eenvoud. Naar het uiterlijk te oordeelen, herbergde dit verblijf evenwel veeleer een persoon van middelbaren stand, dan iemand uit de aanzienlijker volksklasse.

Van op de straat, gelukte het onzen vriend ook het innerlijke in oogenschouw te nemen. Hij merkte op, dat zoowel het voorhof als de zuilengang van elk versiersel beroofd waren.

Nog meer echter werd de verwondering van Lucius gaande gemaakt, door de aankomst eener draagkoets, welke voor de deur stilstield. Eenē rijk gekleede, door eene slavin vergezelde dame, steeg uit en trad binnen. De knaap meende te mogen aannemen, dat de bewuste gevangene een hooggeplaatst persoon was; welke toch kon wel de door hem bedreven misdaad zijn?

(1) De lezer houde hier in 't oog, dat hij-heidenen hoort spreken.

Een weinig later overschreden nog twee anderen den drempel van het huis. Deze bezoekers schenen niet rijk, doch hun voorkomen verried, dat zij tot de klasse der vrijgelatenen behoorden.

Na verloop van eenige oogenblikken vertoonden zich weder verscheidene lieden; de schildwacht liet hen allen passeeren, niet echter zonder hun met aandachtig oog gade te slaan. Het was onmogelijk te bepalen, welken rang al deze personen in de samenleving bekleedden.

De eerste dame scheen eene vreemdelinge te zijn; de livrei harer lictoren, die hunne meesteres bij de draagkoets opwachtten, bewees klaarblijkelijk, dat zij tot den Huize van den Cesar behoorde.

Verder waren er twee of drie Joden, Grieksche kooplieden, lieden uit de volksklasse, mannen, vrouwen en kinderen, zoowel als slaven van beiderlei kunne.

Welk eene talrijke menigte vergaderde te dezer plaatse? Kwamen allen een zelfden persoon bezoeken? Gaarne zoude Lucius een tweeden oogslag in het voorhof hebben geworpen, doch de zware gordijn, welke men had nedergelaten, belette hem aan zijn verlangen gevolg te geven.

Hij ging daarom heen, in nadenken verzonken, wat toch wel die geheimzinnige woonmocht behelzen, en meer nog wie de gevangene was, welke zijne nieuwsgierigheid zoozeer had opgewekt.

Vervolgens begon de knaap nauwkeurig de draagkoets te onderzoeken. Deze droeg de keizerlijke wapenen van Nero en was gesloten door zijden met zilver geborduurde gordijnen. De vrouw, die uit de koets was gestegen, was wellicht Poppea, waarover de zwaardvechters zulk een druk gesprek voerden.

Men zeide, dat zij de Joden beschermde; vandaar wellicht de groote vrijheden, welke zij genoten. Waarschijnlijk was de gevangene zelf ook een Jood. Onze vriend dacht aan de blinde en nam het besluit, haar bij de eerste ontmoeting eenvoudig de vraag te stellen:

« Gaat gij den Joodschen gevangene een bezoek brengen? »

Tevergeefs evenwel bleef hij in de straten en op het plein ronddolen, hij zag haar niet weder en al de pogingen, welke hij aanwendde teneinde het verblijf van Cecilia te ontdekken, bleven insgelijks vruchteloos.

Wederom zocht hij een onderkomen in eene herberg en den volgenden dag bemerkte hij opnieuw het blinde meisje, dat denzelfden weg insloeg, welke zij bij de eerste kennismaking volgde. De Griek ging haar tegemoet en sprak:

— Wilt gij dat ik u over het plein geleide, opdat u tusschen dat gewoel geen ongeval overkome?

Zij antwoordde bevestigend.

Toen zij in de minder drukke wijken waren aangekomen, richtte Lucius tot haar de vraag, welke het meisje naar zijne meening had moeten verrassen en zelfs verschrikken. Hij sprak zacht, uit vrees door anderen gehoord te worden:

— Gaat gij den Joodschen gevangene weder een bezoek brengen?

Tot verbazing van den knaap, antwoordde de blinde zoo kalm mogelijk:

— Ja; mijne meesteres zendt hem door mij zijn ontbijt; gaat ook gij hem een bezoek brengen?

— Een bezoek? Wien? Den Heer, waarvan gij gesproken hebt?

— Neen, maar Paulus. Hij, die ons zulke groote waarheden onderwijst, is niet de Heer, noch zijn dienaar. Hij zoude u goed ontvangen, evenals ieder, die de groote waarheid wenscht te kennen, weleer aan de wereld geopenbaard.

— Welke waarheid? Zeg haar mij...

— God is de verpersoonlijkte liefde, Hij heeft zijn Zoon gezonden om tot uitboeting onzer zonde te sterven.

— Deze gevangene is dus een afgezant van den Olympus, het verblijf der goden? Het is wonder, dat hij niet eerst te Athene deze waarheid heeft verkondigd, voegde hij er bij om zijne ongeloofigheid te verbloemen.

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

TWEEDE DEEL

DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

— O ! wat zoude ik gaarne kunnen lezen...

— Athène behoeft u voor zulk een groot ongelnk, hernam Lucius op een toon, welke duidelijk zijn eerbied voor de goden te kennen gaf. Liefste zuster, vervolgde hij, ik vervul den wensch van moeder, door u een dezer perkamenten ter hand te stellen. Herenner u echter, dat het aan niemand ter wereld bekend mag worden, dat hare hand deze letteren schreef.

In de katakomben van Rome.

— Doch gij, Lucius, wenscht gij den inhoud dezer geschriften te kennen ? Zoudt gij niet gaarne leeren lezen ?

De knaap talmde eenige oogenblikken met het antwoord en sprak toen met den blos van verlegenheid op de wangen.

— Strekt de wetenschap der vrouwen tot oneer en schande, voor de mannen staat zij deftig en zij is hun van ontzaggelijk nut.

— Zoude het dat niet zijn, wat de godin Pallas tegen moeder verbitterd heeft ?

- Hij is grooter dan Jupiter en barmhartiger dan Pallas Athene.
- Waar bevindt zich zijn beeld? Zeg mij, waar ik het vinden kan; want indien hij de God der slaven is, zal ik zijne bescherming inroepen voor

Een slavenmarkt te Rome.

mijn broeder, die een slaaf is zooals ik. Staat het in het Parthenon of op den Acropolis?

— Zij, die Hem aanbidden, aanbidden Hem in den geest. De Heer Jesus Christus heeft noch een beeld te Athene, noch te Rome.

dat Hij, zoo groot, zoo machtig, er in toe wilde stemmen, de God der slaven te zijn?

De grijsaard had het bevestigd, maar zijne woorden waren al te schoon,

Keizer Cesar Cajus Caligule, vader van Agrippina
37 tot 41 jaaren na Christus.

om zonder aarzelen geloofd te worden. Cecilia keerde naar huis terug, dobberend tusschen hoop en vrees en vergetende dat het uur, waarop zij het bad gereed moest maken, reeds lang voorbij was.